

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain muuttamisesta (HE 141/2015 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Pirjo Tomperi, maa- ja metsätalousministeriö
- ylitarkastaja Sari Haikola, Elintarviketurvallisuusvirasto
- kasvinviljelyasiamies Mika Virtanen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- toimitusjohtaja Timo Taulavuori, Puutarhaliitto ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Metsäteollisuus ry
- Suomen metsäkeskus

HALLITUKSEN ESITYS

Kasvinterveyden suojelemisesta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että laissa otettaisiin huomioon Euroopan unionin uusittujen valtioneuvoston päätösten vuoksi tarpeelliset maa- ja metsätalousalalla maksettavaa tukea koskevat säännökset. Laissa säädettyjen korvausten ulkopuolelle rajattaisiin unionin säännösten mukaisesti vaikeuksissa olevat yritykset sekä yritykset, joilta komission päätöksen nojalla peritään takaisin sääntöjenvastaista ja sisämarkkinoille soveltumattomaa tukea sekä maatalousalalla toimivat muut kuin pk-yritykset.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Valiokunnan mietintö MmVM 3/2016 vp

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella maa- ja metsätalousvaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana seuraavin huomautuksin.

Valiokunta toteaa, että kasvinterveyden suojelemisesta annettua lakia esitetään täsmennettäväksi siten, että laissa otetaan huomioon EU:n uusittujen valtioneuvoston päätösten mukaiset maa- ja metsätaloudella maksettavaa tukea koskevat säännökset. EU:n maa- ja metsätalouden valtioneuvoston päätöksiä koskevat säännökset on uudistettu vuosille 2014—2020, ja ne ovat aikaisempaa huomattavasti yksityiskohtaisemmat. Komissio on ilmoittanut Suomelle kasvintuhojajärjestelmien tukijärjestelmiin liittyvistä kansallisista puutteista. Ehdotetulla lainmuutoksella tilanne korjataan EU:n nykyisten valtioneuvoston päätösten vaatimusten mukaiseksi.

Lakiehdotuksessa kasvinterveylain säädettyjen korvausten ulkopuolelle esitetään rajattavaksi EU:n säännösten mukaisesti vaikeuksissa olevat yritykset. Tukea voidaan kuitenkin säännösten mukaan maksaa myös vaikeuksissa oleville yrityksille silloin, jos yritys joutui vaikeuksiin kasvintuhoajan aiheuttamien menetysten tai vahinkojen vuoksi. Korvausten ulkopuolelle rajataan lisäksi sellaiset yritykset, joilta komission päätöksen nojalla peritään takaisin sääntöjenvastaista ja sisämarkkinoille soveltumatonta tukea sekä lisäksi maataloudella toimivat muut kuin pk-yritykset. Valiokunta toteaa, että esitetyt täsmennykset ovat teknisluonteisia muutoksia, joilla ei arvioida olevan vaikutusta lain nojalla maksettavien korvausten määrään.

Valiokunta viittaa myös tässä yhteydessä siihen, että valtion budjettileikkausten vuoksi lakia kasvinterveyden suojelusta muutettiin korvaussäännösten osalta kaksi vuotta sitten. Tämän seurauksena 1.1.2014 alkaen torjuttavien kasvintuhoajien torjunnasta aiheutuneita kustannuksia ei enää ole lähtökohtaisesti korvattu toimijoille. Hävitettävän kasvintuhoajan hävittämiseksi määräytyistä torjuntatoimenpiteistä aiheutuneita kustannuksia korvataan valtion varoista nykyisin vain, jos torjuntakustannukset olisivat poikkeuksellisen suuret.

Valiokunta painottaa sitä, että kasvintuhoajien löytymisestä ja leviämisestä ei enää todennäköisesti ilmoiteta viranomaisille niin usein kuin aikaisemmin, koska korvauskynnys on erittäin korkea ja toimijoille voi aiheutua kasvintuhoajan torjumisesta ja leviämisen estämisestä merkittäviä kustannuksia ja velvoitteita. Tämän kehityksen seurauksena kasvintuhoajien leviäminen Suomessa saattaa nopeutua ja kasvinterveyden tila voi kokonaisuudessaan heikentyä. Valiokunta pitää välttämättömänä, että maa- ja metsätalousministeriö selvittää mahdollisuudet uudistaa kasvintuhoajien torjunnasta ja hävittämisestä aiheutuvien kustannusten korvausjärjestelmä. Valiokunta katsoo, että tässä yhteydessä on myös selvitettävä mahdollisuudet rahoittaa järjestelmästä aiheutuvia kustannuksia ns. EU:n maksuasetuksen (EU) N:o 652/2014 mukaisesti eli hyödyntämällä EU:n rahoitusta.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Maa- ja metsätalousvaliokunnan päätösehdotus:

Valiokunnan mietintö MmVM 3/2016 vp

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 141/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 5.4.2016

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jari Leppä kesk
varapuheenjohtaja Reijo Hongisto ps
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Lasse Hautala kesk
jäsen Kari Kulmala ps
jäsen Jari Myllykoski vas
jäsen Mats Nylund r
jäsen Eerikki Viljanen kesk
jäsen Peter Östman kd
varajäsen Timo V. Korhonen kesk
varajäsen Pirkko Mattila ps
varajäsen Juha Pylväs kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Jaakko Autio